

NARZĘDZIA CZARNE I GOSPODARCZE	NORMA BRANŻOWA	BN-78 4511-04
	Młotki Wymagania i badania	
	Zamiast BN-69/4511-04	
	Grupa katalogowa IV 24	

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są wspólne wymagania i badania dotyczące młotków stalowych używanych do prac ślusarskich, kowalskich, kamieniarskich, dekarских i bednarskich.

2. WYMAGANIA

2.1. Wymiary i odchyłki wymiarowe — wg norm przedmiotowych lub dokumentacji technicznej.

2.2. Masa — wg norm przedmiotowych. Odchyłki masy nie powinny przekraczać:

dla młotków do 100 g	— 10%
od 101 do 300 g	— 8%
od 301 do 1000 g	— 5%
od 1001 do 5000 g	— 4%
powyżej 5000 g	— 3%

2.3. Materiał — wg norm przedmiotowych, w gatunku zapewniającym uzyskanie po obróbce cieplnej wymaganej twardości.

2.4. Wykonanie — wg norm przedmiotowych.

2.5. Obróbka cieplna — wg norm przedmiotowych.

2.6. Wykończenie. Powierzchnie młotków nie powinny mieć pęknięć, zadziorów, zakuć i jam.

Powierzchnie robocze młotków powinny być po szlifowaniu pokryte lakierem bezbarwnym lub zabezpieczone środkiem antykorozyjnym. Powierzchnie pozostałe powinny być pokryte lakierem w kolorze czarnym. Dopuszcza się stosowanie innej barwy lakieru po uzgodnieniu między producentem a odbiorcą.

2.7. Otwory w młotach — wg norm przedmiotowych.

2.8. Trzonek młotka — wg norm przedmiotowych.

2.9. Połączenie z trzonkiem. Trzonek powinien być wykonany zgodnie z normą przedmiotową i osadzony na stałe w otworze młotka oraz zabezpieczony przed wysunięciem się z otworu.

Oś trzonka powinna być zgodna z osią symetrii młotka. Dopuszczalna niesymetryczność osi trzonka względem osi symetrii młotka mierzona na końcu trzonka nie powinna przekraczać 1% jego długości.

2.10. Cechowanie. Na młotku w miejscu oznaczonym na rysunku podanym w normie przedmiotowej należy umieścić w sposób trwały co najmniej następujące dane:

- znak wytwórni,
- symbol wyrobu wg PN-63/M-02815,
- masę młotka.

3. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

3.1. Pakowanie. Młotki bez trzonków o tej samej masie powinny być pakowane do skrzynek lub pojemników, których masa brutto nie powinna przekraczać 50 kg. Skrzynka lub pojemnik powinny być wyłożone papierem asfaltowym wg PN-75/P-50451. Młotki z trzonkami powinny być związane drutem miękkim w wiązki o masie brutto nie przekraczającej 50 kg.

Do każdej skrzynki, pojemnika lub wiązki powinna być przymocowana przywieszka zawierająca co najmniej:

- znak wytwórni,
- oznaczenie wyrobu wg norm przedmiotowych,
- liczbę sztuk.

3.2. Przechowywanie. Młotki w wiązkach, skrzyniach lub pojemnikach należy przechowywać w pomieszczeniach suchych, z dala od substancji oddziałujących korodująco, zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi.

3.3. Transport. Młotki mogą być przewożone dowolnymi środkami transportu, zabezpieczone przed działaniem czynników korodujących i przed uszkodzeniami mechanicznymi.

Zgłoszona przez Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Wyrobów Metalowych MEDOM
 Ustanowiona przez Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Wyrobów
 Metalowych dnia 12 grudnia 1978 r.
 jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1979 r.
 (Dz. Norm. i Miar nr 4/1979 poz. 27)

4. BADANIA

4.1. Rodzaje badań. Partię młotków należy poddać następującym badaniom:

- sprawdzanie wymiarów (2.1, 2.7),
- sprawdzanie masy młotka (2.2),
- sprawdzenie wykonania (2.4),
- sprawdzenie twardości (2.5),
- sprawdzanie wykończenia (2.6),
- sprawdzanie trzonka (2.8),
- sprawdzanie połączenia z trzonkiem (2.9),
- sprawdzanie cechowania (2.10),
- sprawdzanie pakowania (3.1).

Ponadto należy sprawdzać atesty lub zaświadczenia hutnicze materiału użytego do wyrobu młotków.

4.2. Kontrola jakości

4.2.1. Przygotowanie partii do badań. Przed przystąpieniem do badań młotki należy podzielić na partie. Partię stanowią młotki o jednakowej masie.

4.2.2. Liczność partii — wg PN-73/N-03021.

4.2.3. Sposób pobierania próbek — wg PN/N-03010.

4.2.4. Poziom kontroli

a) przy badaniach wg 4.1b), c), e), f), h), i) — II ogólny wg PN-73/N-03021, tabl. 1,

b) przy badaniach wg 4.1a), d) — I ogólny wg PN-73/N-03021, tabl. 1.

4.2.5. Wadliwość dopuszczalna — maksimum

a) przy badaniach wg 4.1b), c), e), f), h), i) — $W_z = 4\%$,

b) przy badaniach wg 4.1a), d) — $W_w = 2,5\%$.

4.2.6. Wybór i stosowanie planów badania.

Plany badania dla kontroli normalnej wg tabl. 1. Wybór i stosowanie planów badania dla kontroli obostrzonej i ulgowej oraz warunki przejścia — wg PN-73/N-03021.

Tablica 1

Liczność partii	Poziom I			Poziom II		
	liczność próbek	liczba kwalifikująca	liczba dyskwalifikująca	liczność próbek	liczba kwalifikująca	liczba dyskwalifikująca
1	2	3	4	5	6	7
do 150	8	0	1	20	2	3
151 ÷ 280	13	1	2	32	3	4
281 ÷ 500	20	1	2	50	5	6
501 ÷ 1200	32	2	3	80	7	8

4.3. Opis badań

4.3.1. Sprawdzanie przez oględziny zewnętrzne. Oględziny zewnętrzne gołym okiem należy przeprowadzić dla sprawdzenia pakowania (4.1 i), wykończenia (4.1 e) oraz dla sprawdzenia atestów lub zaświadczenia hutniczego materiału użytego do wyrobu (4.1).

4.3.2. Sprawdzanie przy użyciu przyrządów. Sprawdzanie wymiarów młotka i trzonka (4.1 a) należy przeprowadzić przy użyciu uniwersalnych przyrządów pomiarowych.

Sprawdzenie twardości (4.1 d) należy przeprowadzić wg PN-78/H-04355, w trzech miejscach na powierzchniach pracujących po uprzednim usunięciu powłoki ochronnej.

Sprawdzenie masy młotka (4.1 b) należy przeprowadzić na wadze z wymaganą dokładnością zapewniającą pomiar zgodnie z przyjętą tolerancją.

Sprawdzenie połączenia z trzonkiem (4.1 g) należy przeprowadzić na co najmniej 5 sztukach niezależnie od wielkości partii umieszczonych na okres 12 h w pomieszczeniach o temperaturze $25 \pm 5^\circ\text{C}$. Po zamocowaniu młotka w imadle należy obciążyć trzonek siłą podaną w tabl. 2, działającą wzdłuż jego osi w czasie 1 min.

Tablica 2

Masa młotka kg	Siła, N	
	Trzonek zabezpieczony klinem	Trzonek zabezpieczony klinem i okuciem wzmacniającym
100	400	—
200	500	1000
300	600	—
400	700	—
500	800	—
600	900	—
700	1000	—
800	1100	—
900	1200	—
1000	1300	—
1500	1600	—
2000	2000	—
3000	2500	—
4000	3000	—
5000	3500	—
powyżej 5000	3500	—

Sprawdzenie trzonka (4.1 f) należy przeprowadzić na zgodność z normami przedmiotowymi.

4.4. Ocena wyników badań

4.4.1. **Ocena sztuki.** Badany młotek należy uznać za dobry, jeżeli przejdzie on z wynikiem dodatnim wszystkie badania wg 4.1.

4.4.2. **Ocena partii.** Badaną partię wyrobów należy uznać za zgodną z wymaganiami normy,

jeżeli liczba sztuk niedobrych w próbce pobranej do badań nie przekroczy dopuszczalnej liczby sztuk podanej w tablicy 1 lub dla kontroli obustronnej i ulgowej wg PN-73/N-03021, tabl. 2-B i 2-C.

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE DO BN-78/4511-04

1. **Institucja opracowująca normę** — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Wyrobów Metalowych MEDOM — Kraków.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-69/4511-04

a) wprowadzono odbiór wg SKJ,
b) wprowadzono wymagania w zakresie połączenia młotka z trzonkiem.

3. Normy związane

PN-78/H-04355 Próba twardości metali sposobem Rockwella. Skala B i C

PN-63/M-02815 Klasyfikacja i znakowanie narzędzi i pomocy rzemieślniczych. Dział R

PN/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór sztuk do próbek

PN-73/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

PN-75/P-50451 Papier pakowy asfaltowany oraz podłoże do asfaltowania

4. Normy zagraniczne

CSRS CSN 230110 Kladivo zamečnické

RFN DIN 20136 Handfäustel

5133 Schweisserhammer

1042 Vorschlaghammer, Kreuzschlaghammer

1041 Schlosserhammer

5. Symbol wyrobu wg SWW — 0643-91.